

SOCIETATEA UNIDIMENSIONALĂ ȘI CONSECINȚELE EI

Vasile MARINA,
doctor habilitat în științe fizico-
matematice, profesor universitar,
rector al Academiei de Administrare Publică
de pe lângă Președintele Republicii Moldova

SUMMARY

The human activity is guided by two fundamental objectives: the need to know anticipated events, phenomenon, processes in society and nature, as well as mechanisms which govern the evolution; satisfying certain human and society's needs (material and spiritual).

Thus, the constructive relationship between necessities intervene in the analysis (aspirations, interests) in an uninterrupted development and possibilities, reduced and in a deficit.

Scientific results intensify aspirations and possibilities; enriched and generalized knowledge determine the awareness that getting an equilibrium between necessities and possibilities may contribute to social and economic lack of poise elimination, already registered at global level.

The chance to establish the structure of the necessity-possibility relationship depends not only of the scientific community but also on the desire and professionalism of those who exercise economic and political power.

Activitatea umană este călăuzită de două obiective fundamentale: nevoia de a cunoaște anticipat evenimentele, fenomenele, procesele din natură și societate, precum și mecanismele care le guvernează evoluția; satisfacerea anumitor trebuințe ale omului și ale societății (materiale, spirituale). Astfel, în analiză intervine relația constitutivă între **necesități** (aspirații, interese), în creștere neîntreruptă și **posibilități**, limitate și deficitare.

Rezultatele științifice potențează aspirațiile și posibilitățile; îmbogățirea și generalizarea cunoașterii determină conștientizarea faptului că obținerea

echilibrului între necesități și posibilități poate contribui la eliminarea dezechilibrului social și economic, înregistrate deja la nivel global. Șansa de a stabili structura relației necesitate-posibilitate depinde nu numai de comunitatea științifică, dar și de voința, profesionalismul celor care exercită puterea politică și economică. Accelerarea fără precedent a ritmului schimbărilor impune prevederea ca cea mai importantă funcție a managementului științei. Acesta trebuie să se bazeze pe axiome și principii proprii, metode și tehnici, instrumente de investigație capabile să asigure fundamentarea, elaborarea și adoptarea strategiilor de care

depinde evoluția ascensivă în toate segmentele activității umane [1]. Evident, estimarea rezultatelor probabile pe care le generează acțiunea umană, precum și consecințele acestora asupra individului, societății și mediului înconjurător, poate fi realizată numai în cadrul unui model matematic modern. Obiectivul de a modela schimbările ce pot ameliora sau îmbunătăți în mod perceptibil relația **om-natură, om-societate** impune cerințe dure față de nivelul de cunoaștere a fenomenelor și proceselor, care se produc în natură și în societate. În acest context, ne întâlnim cu două probleme fundamentale.

Prima ține de neperceperea celor ce se întâmplă. Fenomenul în cauză își are rădăcinile în complexitatea extrem de mare a lumii, cauzată, în primul rând, de erorile comise anterior în strategiile de dezvoltare economică și științifică. Știința economică construită în spațiul cu o singură dimensiune -- profitul contribuie în mod foarte „eficient” la distrugerea relațiilor „om – natură”, „om - societate”, diminuând în mod pronunțat cele mai importante calități umane. În cadrul modelului unidimensional și informația este apreciată numai pentru faptul că poate fi folosită în calitate de marfă. În această practică se uită că informația are valoare numai atunci când este sesizată și înțeleasă corect. Pentru aceasta este nevoie de cunoștințe profunde și capacitatea de a sesiza, adică necesitatea de a pătrunde în esența sistemului confuz de cunoștințe, care reprezintă informația ca atare. Societatea se poate baza pe cunoaștere numai dacă pe lângă cunoștințe și informație mai are și personalități capabile să se orienteze liber în fluxul ei, dispun de **gândire critică** și pot deosebi informația utilă de cea inutilă, pe cea creativă de cea distructivă. Din analiza fenomenelor care

s-au produs pe parcursul sec. XX constatăm că societatea bazată pe raporturi economice unidimensionale a diminuat evident și în mod esențial cercul de personalități capabile să deosebească lucrurile admisibile de cele inadmisibile.

A doua problemă pornește de la goana după profit, caracteristica fundamentală a sistemului unidimensional (SU). **SU tratează natura ca o simplă mină de exploatare, iar societatea – consumatorul bunurilor dobândite.** În urma funcționării SU s-au redus radical posibilitățile durabilității vieții pe planeta Pământ, au fost afectate calitățile fizice și intelectuale ale omului. Oricât ar părea de straniu, dar **goana după profit a eliminat imediat din ecuație nu numai posibilitățile Naturii, dar și pe cele ale Omului întru prosperare.**

Maniera de a acționa efectiv înainte de a pătrunde în orizontul de timp viitor se datorează sistemului artificial al societății. De la bun început, SU a fost fundamentat pe avere, care condiționează puterea, iar din ea rezultă interesele promovate prin politică. Puterea a dezvoltat la deținătorii de avere orgoliul, slava, dorința de a domina, iar la supuși și slujbași a format invidia, supușenia oarbă, lingușirea, servilismul etc. În consecință, conducătorii politici sau religioși, pe parcursul istoriei, în mod obiectiv nu au fost și nu sunt interesați ca masa de oameni dirijată de ei să înțeleagă fenomenele de natură politică și socială [2].

Cea mai gravă provocare a SU e, că el, prin intermediul sistemului financiar, permite o concentrare nelimitată a averii/puterii. Având la dispoziție un arsenal enorm de tehnologii și dispozitive, populația globului devine extrem de vulnerabilă față de deținătorii de putere, care nu mai au nevoie de corectitudine. De-a lungul anilor,

amatorii de putere excesivă (APE) au inventat mai multe mecanisme de influență: terorismul, comunismul, fascismul, războaiele, crizele economice, multiplele diversiuni. Obiectivul de bază al APE îl constituie exploatarea nelimitată a slăbiciunilor slujbașilor (în calitate de instrument se utilizează sistemul de dezinformare în masă) *pe care în continuare o să le numim naivități*. APE de la orice perioadă se prezintă drept salvatori. În modelul societății lor, toate lucrurile sunt inversate; pentru a traduce declarațiile lor este nevoie de un dicționar special. De exemplu, dorința de a înrobi o prezintă ca pe o dorință de a fericii omenirea. Ei consideră că naivitățile oamenilor sunt într-atât de mari, încât oamenii nu pot face deosebire între afirmațiile demagogice, privind viitorul „strălucit” al omenirii, și scopul ascuns de a ține sub control total destinele lor.

Sistemul financiar permite crearea unei suprastructuri, numite, în mod convențional, guvern mondial care acționează din umbră (GMAU). Contrar posibilităților enorme pe care le are GMAU, conceptul de a domina omenirea, în cele din urmă, va eșua din cauza că în afară de idei și teorii mai există practica, pe lângă logică mai funcționează și intuiția, în afară de deducție mai există inducție, pe lângă analiză-sinteză, pe lângă executori – gânditori, în afară de ordine mai există, în mod inevitabil, dezordine. Cât face un executor într-o lume plină de imprevizibil, dacă nu dispune de calități creative? Din fericire, cele enumerate demonstrează cu certitudine lipsa unei garanții în privința alegerii executorilor, care îndeplinesc întocmai instrucțiunile. Natura a prevăzut scenarii de neutralizare a planurilor de dominare, fenomenul care intervine îl vom

numi „*copii neascultători*”. Fenomenul se evidențiază în mod deosebit în cel mai sângeros experiment din istoria omenirii – „*revoluția*” bolșevică din Rusia.

Din experimentul care a pus la bătaie soarta sutelor de milioane de oameni, în afară de fenomenul legat de „*copiii neascultători*”, nu au fost depistate alte lucruri (necunoscute). Proverbele *unde dai și unde crapă; cine sapă groapa altuia singur cade în ea etc.*, pur și simplu, au fost reconfirmate. **Eșecul afacerii provine, în primul rând, de la faptul că copiii nu urmează întocmai sfaturile părinților.** Astfel, V. I. Lenin, în 1918, n-a acceptat proiectul Declarației privind drepturile specifice pe care și le doreau comisarii evrei. S-a dovedit că și alți conducători sovietici (I. V. Stalin, N. S. Hrușciiov, L. I. Brejnev) nu au fost dispuși să ierte faptele din perioada războiului civil și cerințele formulate în 1918. Probabil, și marii dictatori au fost puși pe gânduri cu privire la cruzimea cu care au operat segmentul respectiv de comisari, omorând fără nici un motiv, un număr enorm de oameni. Ulterior, pentru faptele lor au plătit nu numai ei, dar și un număr mare de compatrioți de bună-credință. Cel mai nerecunoscător „copil”, pentru ajutoarele materiale acordate, cu concursul GMAU, a fost A. Hitler. Ideea de a implementa în conștiința populației beneficiul provenit de la un lider puternic care face ordine, domină peste tot, a contribuit la perpetuarea puterii. Eforturile de a face din alb negru și din negru – alb au devenit, până la urmă, rizibile. Așa e viața: cei care cred că dansează cu Diavolul greșesc amarnic, în realitate Diavolul dansează cu ei.

Curios și faptul că după falimentul politicii practicate, GMAU nu a analizat cauzele acestuia, dar continuă aceeași

practică. După pierderea controlului total asupra U.R.S.S. au contribuit la destrămarea tot prin revoluție (la bază a fost pusă concepția distructivă: transformările economice și politice trebuie făcute concomitent, acestea chiar prin definiție creează instabilitate și haos) a sistemului socialist, nenorocind din nou sute de milioane de oameni. De dragul adevărului menționăm că, neascultarea de „părinți” în cazul U.R.S.S. a jucat un rol pozitiv; încetul cu încetul socialismul sovietic căpăta și unele trăsături umane. Faptul că sursa de dezvoltare se află nu în sânul proletariatului, dar în mediul oamenilor de știință a fost conștientizat și de marele dictator I. Stalin, care după ce a nimicuit o mulțime de savanți și oameni de cultură, a ajuns la concluzia că statul și savanții trebuie să fie parteneri. Anume I. Stalin a făcut un pas fără precedent: a ridicat salariul profesorului universitar mai sus decât al unui ministru. Parteneriatul dintre stat și comunitatea științifică este foarte avansat în China „comunistă” (rezultatul se resimte la nivel global), care a ales, în prima fază, numai varianta reformelor economice, echivalentă cu o transformare evoluționistă a societății. Speranța că după punerea în aplicare a metodei revoluționare/criminale, GMAU își va recâștiga influența totală asupra spațiului ex-sovietic, este mai mult decât excentrică. Recunoaștem că prin infiltrarea adeptilor GMAU în majoritatea partidelor politice (culoarea pentru ei nu contează), vremelnic, au reușit să îngreuească accesul la posturi înalte de conducere și în Parlament a personalităților capabile să schimbe spre bine prezentul și viitorul populației, să afecteze valorile democratice și naționale. „Succesele” deja sunt în descreștere. Se creează impresia că la nivel global ne întâlnim cu un proces

de epuizare a metodelor de inducere în eroare a oamenilor; vremurile în care majoritatea populației nici nu se gândea că pe glob există un centru care se ocupă cu planificarea destinului omenirii conform viziunilor proprii, antireligioase și antiștiințifice, se termină. Este instructivă prăbușirea nădejdi GMAU, cu privire la televiziune. Atunci când a căpătat dimensiunea unui fenomen de masă, adică prin a doua jumătate a secolului trecut, media era considerată atotputernică: poate manipula, poate influența, poate conduce. Atunci s-au plămădit teorii de tipul „glonțul magic” (o lovitură din partea media are efectul unui glonț decisiv) sau „teoria hipodermică” (mesajul este injectat, abil, fiecărui receptor în parte). Ideea de bază era aceasta: efectul este direct proporțional cu doza de mesaje injectate. Cei care le controlează par să creadă și azi că indivizii sunt simpli receptori care, dacă nu sunt convinși din prima de justetea unui mesaj, vor lua act de acesta a doua oară; sau a treia, a patra... Viziunea este însă greșită. Efectele media sunt nuanțate: depind de receptori, de context, de cei care mediază informația. Mai mult, la un moment dat, apare efectul de saturație – de la un punct încolo mesajul trezește (doar) respingere sau ignorare, indiferent de cantitatea sau calitatea lui. În acel moment, efectul persuasiv al televiziunii devine nul, nereușind să convertească, și, eventual, să întărească opiniile deja formate. Din speranța unei îndobitociri permanente nu se va obține nimic; unui astfel de proces i se opun legile naturii.

Intenția de a acționa efectiv peste tot unde există o instabilitate (pe urmă se va vedea cu restul globului) în cele din urmă va conduce mai mult decât la un faliment. Restul nu doarme, dar se dezvoltă. Nu se

excluse că în curând China ar putea exploata dezechilibrul provocat de GMAU, eliminându-i de una singură din joc; este foarte neinteligent și periculos să neglijezi proverbul „unde dai și unde crapă”. Mai ales că au avut posibilitatea de mai multe ori să se convingă că el exprimă un adevăr. Schema naivă de a „ferici” omenirea n-are sorti de izbândă cu sau fără China; legile naturii, ale societății, „copiii neascultători” își vor spune din nou cuvântul.

Să revenim la lozincile tot mai frecvent întâlnite: globalizare, societate bazată pe cunoaștere. Cei care nu doresc să depună eforturi cu privire la clasificarea esenței acestor lozinci, le consideră atractive; în realitate însă ele au multe elemente comune cu lozincile bolșevicilor: pământul – ~~lărilor~~ ^{lărilor}, întreprinderile – muncitorilor, lumii – pace.

Procesul de globalizare este benefic pentru viitoarele generații numai în limitele care nu contravin legilor obiective ale naturii și societății. Din păcate, și în acest proces se evidențiază tendințele de omogenizare, pe toate căile, având ca obiectiv același scop ascuns de a dirija omenirea dintr-un singur centru și după preferințe proprii. Persoanele certate cu știința nu doresc să înțeleagă că cel mai „sărac” sistem, din punctul de vedere al spectrului proprietăților, este sistemul omogen. Orice mișcare, transformare sau dezvoltare este posibilă numai dacă există o forță motrice ce rezultă din neomogenități. Ca urmare, în sistemele omogene aceasta nu poate să existe sub nici o formă de viață. Adepții globalizării omogene au reușit deja să afecteze mai multe laturi ce țin de cultură, tradiții, educație și știință. După cum am menționat, prima concepție de globalizare a fost, în mare măsură, de natură mecanică: este om. este problemă. nu-i om – nu-i

problemă. A nume principiul lichidării fizice a nesupușilor a fost pus la baza planului „revoluției mondiale”, care, din fericire, a fost realizat numai în câteva zone ale globului. Actualmente, sunt inventate metode bazate pe unele dificultăți ce țin de modul de percepere și analiză a realității.

În cele ce urmează ne vom referi la problema limbii universale, care poate fi sesizată de un cerc mai larg de specialiști. La prima vedere, care în majoritatea covârșitoare a cazurilor este amăgitoare, posibilitatea de a comunica prin intermediul unei singure limbi este foarte benefică. Cum stau lucrurile în realitate?

După primele rezultate fundamentale obținute în cibernetică, gândirea matematică și-a făcut treptat intrarea și în lingvistică. S-a stabilit că în fiecare limbă literele apar în text cu frecvențe diferite, dar fixe, de exemplu: în limba rusă litera „O” apare cu frecvența de 0,09, iar „F” cu – 0,002; în textele rusești frecvențe mai mari decât litera „O” are numai intervalul dintre cuvinte – 0,17 (lungimea medie a cuvintelor scrise în limba rusă este de 6 litere). S-a demonstrat că transmiterea unei informații utile, prin intermediul limbii se datorează anume varietății frecvențelor (neomogenității). O limbă se deosebește de alta prin diferența spectrelor frecvențelor. Să admitem că un observator familiarizat cu legile matematice din domeniul lingvisticii determină spectrele frecvențelor literelor în baza textelor care se conțin în două cărți, una, de exemplu, editată la București, iar alta la Chișinău (din perioada sovietică). Dacă după compararea celor două spectre se constată că ele coincid (experiența confirmă suprapunerea spectrelor menționate), atunci observatorul, care poate nici n-a auzit de denumirea limbilor

examine, va concluda că cele două cărți sunt scrise în una și aceeași limbă, dar cu caractere diferite.

Astfel, problema inventată din considerente politice, poate fi transferată în spațiul realității obiective, în care nu există loc pentru aventurieri. Menționăm că primele studii sistematice ale legăturilor matematice care intervin în texte engleze au fost realizate de către Cl. E. Shannon, iar în texte rusești – de către R. L. Dobrușin [3]. S-a constatat că tot ce se referă la limbi se poate reflecta cu ajutorul relației pentru entropie, propusă de marele fizician L. Boltzmann, în care reprezintă probabilitatea producerii evenimentului cu numărul „i”, iar – Konstanta lui Boltzmann.

Pe lângă variațiile frecvențelor cu care apar literele în texte, pentru dezvoltarea unei limbi mai este necesar un mediu în care funcționează concomitent mai multe limbi; s-a demonstrat că procesul de degradare a limbilor vorbite poate fi stopat numai dacă sistemul lingvistic este format din, cel puțin, 14 limbi [3]. Astfel, legile obiective ale naturii impun condiții de neomogenitate și la nivel de limbi vorbite. Observăm că la etapa actuală, în domeniul lingvistic, globalizarea elimină interacțiunile directe dintre limbi; fiecare reprezentant al limbii x_i ($i = 1, 2, \dots, n$) comunică cu reprezentanții limbii x_j prin intermediul unei singure limbi x_1 . Continuarea acestei practici va conduce la dispariția tuturor limbilor, inclusiv a limbii x_1 . Comoditatea este evidentă, însă după cum arată practica, pericolul pentru dezvoltare provine mai mult de la comodități decât de la incomodități; este mai comod să nu lucrezi decât să lucrezi, să te miști cu mașina, dar nu cu bicicleta, însă după astfel de comodități omul își pierde calitățile fizice și spirituale. Pentru dezvoltare, omul

are nevoie de un șir de „incomodități”. În cazul unui progres real este inadmisibil să discutăm numai despre comodități, pe care unii le confundă cu un mod de a trăitori, problema corectă poate fi formulată numai prin prisma unui raport optimal între comoditate și incomoditate.

Astfel, principiile termodinamicii au un efect unificator, valabil nu numai la descrierea evoluției sistemelor fizice, după cum s-a crezut inițial, dar și a sistemelor biologice, lingvistice, sociale. Dacă din practică rezultă că fenomenele naturale și cele sociale sunt guvernate de legi matematice similare, atunci din ce cauză între cele două culturi științifice se mai păstrează o prăpastie? Considerăm că păstrarea prăpastiei se datorează, în mare măsură, arhitecților societății unidimensionale. Analiza indică că numai în acest caz, simplii aventurieri sau nenorociți, apelând la metode extrem de primitive, pot manipula și dirija omenirea după bunul lor plac. Într-adevăr, științele naturii se bazează pe raționamente, cum ar fi: arta de a înțelege că fenomenele aparent diferite au la bază aceleași cauze; concentrarea gândirii prin traducerea fenomenelor, care se manifestă în natură sau societate, în probleme matematice, rezolvarea cărora permite, în mod obiectiv, să înțelegem lucrurile care se întâmplă în jurul nostru. Reprezentanții științelor umanistice vor câștiga mult, dacă vor sesiza raționamentul matematicienilor de a da unor lucruri diferite aceeași denumire. Din păcate, se procedează invers, același lucru este denumit în mai multe moduri; ca urmare, în loc de descălcire a ițelor, se produce un fenomen de încălcire.

Este bine cunoscut faptul că orice știință pornește de la măsurare. Aventurierii fac ce vor și demonstrează ceea ce doresc

din cauza că cei din jur nu pot aprecia just activitățile și afirmațiile lor, prin măsurare. Dacă și în sfera socială acceptăm ideea pusă la baza tuturor științelor naturii și anume: organizarea (sau ordinea) este cu atât mai mare cu cât putem prevedea mai ușor rezultatul experimentului, atunci influența oamenilor în societate va depinde de nivelul cunoștințelor pe care le posedă. În acest caz, societatea bazată pe cunoaștere se va construi în mod natural. Personalitățile cu posturi responsabile de conducere vor fi, prin definiție, capabile să înțeleagă stringența corelației necesități-posibilități. Restricțiile care vor interveni în sistemul de ecuații vor limita în mod radical mărimea averii unui om sau a unui grup de oameni. În societatea bazată pe cunoaștere, faptul că orice profit dăunează naturii nu va necesita explicații; afirmația reprezintă un adevăr care rezultă în mod direct din legile termodinamicii. Obligațiunea de a cunoaște în profunzime legile universale, aplicabile la descrierea fenomenelor fizice, chimice, biologice, lingvistice, economice și sociale, de către orice persoană de conducere, este un deziderat firesc. 50-60 de ani în urmă, beneficiul care provine de la aplicațiile principiilor termodinamicii în lingvistică sau biologie stârnea mari suspiciuni. Azi, îndoielile în abilitățile universale (pentru orice fenomen natural sau social) ale principiilor termodinamicii sunt privite ca un element al lipsei de cultură științifică.

Practica în care se considera că numai reprezentanții științelor naturii trebuie să cunoască o serie de lucruri studiate în științele umanistice, iar necesitatea inversă – facultativă, a contribuit și continuă să contribuie la afectarea radicală a progresului umanității. Cât de mult dăunează necunoașterea cauzei însoțirii,

în orice ecuație, a energiei de către entropie! Câte concluzii principiale rezultă de aici! Dacă energia (echivalentul unui bine) nu poate „scăpa” nici într-o situație de entropie/dezordine (echivalentul unui rău), rezultă că termodinamica confirmă afirmația adusă în Biblie: nu există bine fără de rău și rău fără de bine. Din punct de vedere termodinamic, societatea în care predomină o ordine absolută nu e cu nimic mai bună decât societatea în care predomină anarhia sau haosul total: și una, și alta sunt echivalente cu moartea. O societate rațională trebuie să fie construită pe un raport optimal între ordine (bine) și dezordine (rău). Raportul, evident, nu este cel promovat de GMAU: 50% la 50% (organul respectiv nu face distincție între bine și rău); pentru orice fenomen el trebuie calculat, dar nu instituit.

Astfel, prin calcule precise, se demonstrează că, de exemplu, ponderea defectelor de structură existente în diferite materiale și „neregulile” din lingvistică, conduc la același raport între ordine și dezordine; și într-un caz, și în altul constatăm 97% ordine și 3 % dezordine. Astfel, în orice proces natural, ponderea ordinii este cu mult mai mare decât a dezordinii.

Deoarece energia este însoțită peste tot de entropie, în orice ecuație ce ține de economie, profitul trebuie să fie însoțit de daună. Lecția care trebuie să fie însușită de către economiști constă în avantajele pe care ni le oferă un sistem complet de ecuații. Cei care stăpânesc un astfel de sistem, nu vor fi afectați niciodată de crize economice. Din ecuații va rezulta că globalizarea economiei este benefică numai în anumite limite: dacă ele sunt depășite, criza provocată într-o țară dezvoltată (intenționat sau neintenționat) va afecta

economiile altor țări. Fenomenul actual al crizei economice globale afectează toate țările anume din cauza că s-a trecut peste limitele admisibile. Sistemul economic supracentralizat, prin definiție, permite concentrarea averii materiale/puterii/ în mâinile unui grup restrâns de indivizi și, prin urmare, pune în pericol bunăstarea oamenilor la nivel global. Și în cazul în care facem abstracție de marii aventurieri ai omenirii, un astfel de sistem nu poate fi admis. Orice previziune economică, din motive obiective, este imperfectă; orice proiect de dezvoltare este însoțit de anumite riscuri. Comiterea aceleiași erori la nivel global se poate dovedi a fi fatală. Altfel se privesc lucrurile în sisteme economice independente; dacă o țară sau un grup de țări comit erori în concepțiile de dezvoltare, iar restul evoluează în mod rațional, totul este reparabil. Schimbul de experiență va conduce la corectarea deciziilor. Globalizarea excesivă poate fi, de exemplu, comparată cu obiectivul de a substitui un sistem de pomi fructiferi (diferite soiuri de pruni, peri, mere etc.) cu un singur pom (soi unificat sau: fiecare creangă ține de un anumit soi). În mod natural se impune întrebarea: ce se va întâmpla cu omenirea, dacă la un moment dat, pomul cel mare, cu rădăcini foarte adânci, va începe să putrezească? Din ce cauză arhitectii globalizării refuză să se consulte cu populația globului – acceptă sau nu acceptă cadoul sub formă de „apocalipsă” planificată? Este evident că în cadrul unui sistem de pomi, „apocalipsa” se exclude; dacă un pom sau un grup restrâns de pomi se vor usca, urmările vor purta un caracter local, restul pomilor vor continua să înflorească și să rodească. Nu numai pentru oamenii simpli, dar și pentru susținătorii înrâiți ai globalizării excesive trebuie să fie

clar că un sistem de pomi mici, în orice circumstanțe are avantaje enorme față de un singur pom, indiferent de mărimea lui.

Tot în baza principiilor termodinamicii poate fi formulată următoarea lege: dauna adusă mediului ambiant de către un om este proporțională cu averea administrată de el. Odată acceptată, va contribui la modificarea radicală a regulilor jocului în societate. De exemplu, în codurile penale, pe lângă articolele referitoare la pedeapsa pentru un omor, vor figura și articole ce țin de atentatul la viața viitoarelor generații.

Pofta de a demonstra dimensiunile prostiei se va înlocui cu arta de a duce un stil de viață modest și sănătos.

Există un fapt deosebit de important cu privire la această navă spațială care este PĂMÂNTUL, și anume: DUMNEZEU ne-a dat-o și noi am primit-o fără un manual cu instrucțiuni de folosire. SUA a elaborat mecanisme de distrugere a navei, noi și următoarele generații suntem obligați să stopăm procesul de autodistrugere, să formulăm instrucțiunile de folosire rațională a resurselor și posibilităților Planetei. Pornind de la faptul că în ecuația ce ține de evoluția unei economii, profitul este asociat de daună, pentru fiecare necesitate se impune un standard de referință. Dacă, de exemplu, este definită dimensiunea admisibilă pentru daunele aduse de calculatoare, numărul actual al lor va depinde de nivelul științei și tehnologiei; dauna provenită de la un calculator produs 10 ani în urmă este echivalentă cu dauna adusă de 5-10 calculatoare produse în zilele noastre. Astfel, păstrând neschimbate dimensiunile daunei, cu dezvoltarea științei și tehnologiei se va asigura o creștere continuă a volumului producției. Faptul că 10-20 de ani în urmă s-ar fi produs mai puține calculatoare ar fi fost benefic nu

numai din punct de vedere ecologic, ci și uman. Implementarea calculatoarelor, în prima fază numai în domeniul de cercetare, ar li evitat utilizarea lor în scopuri care nu au nimic comun cu destinația. În societatea bazată pe cunoaștere eforturile vor fi direcționate spre o mai bună cercetare a legilor naturii, dar nu spre corectarea „erorilor” naturii, de către indivizi care, într-adevăr, reprezintă erori reale ale naturii; în acest mod omul va subzista în armonie cu natura.

Obiectivul de a „ferici” omenirea din contul mediului înconjurător și calităților superioare ale omului, care nu au fost luate niciodată în calcul de către adepții GMAU, în toate perioadele se baza, ca și cum, pe știință. Astfel, bolșevicii considerau că în calitate de instrumente eficiente pentru schimbarea naturii omului pot fi folosite: activitatea de agitație în masă, lagăre de muncă forțată, implementarea anumitelor reflexe la copil ș.a. Comedia care rezultă din opunerea față de natura și educație, este foarte bine evidențiată în monografia „**Politica cimpanzeilor**” [4]. În lucrare se descriu mijloacele puse la baza luptei pentru statut/putere în coloniile de cimpanzei: formarea coalițiilor, urzirea intrigilor, trădarea. Cercetările au demonstrat că și un cimpanzeu are emoții, mândrie și furie care se manifestă în funcție de recunoașterea sau nerecunoașterea rangului pe care și-l dorește. Pornind de la aceste constatări, observăm că în concepțiile GMAU. Omul este tratat la nivel de cimpanzeu.

Calitatea politicii practicate într-un stat poate fi estimată prin gradul de distanțare de la politica cimpanzeilor. Natura omului imbinată cu nivelul de cunoaștere trebuie să formeze și să limiteze formele posibile ale regimurilor politice. Însă după cum

microbii/virusii se acomodează ușor la orice condiție, GMAU elaborează permanent concepții „noi”, menținând în continuare scopul „nobil” de a „ferici” omenirea. La etapa actuală, este pusă la bătaie știința biologică și, mai ales, cea genetică. Modificările formelor naturale ale vieții prin metode genetice sunt reale. Răul care provine de la asemenea scenarii este evident. În lumea postumană nimeni nu va suferi, fiecare va obține ceea ce își dorește... GMAU sunt gata să construiască „raiul” pe pământ cu forțe proprii. **Ei nu sunt îngrijorați de faptul că ființa care nu luptă, nu are dorință, dragoste, nu simte durere, n-are familie și îndeobște nu face nimic din ceea ce în mod tradițional este legat de om, poate fi considerată orice, în afară de Om.**

Raționalitatea industrială constituie un amestec exploziv vizibil al tehnicii și al voinței de putere, al cărei instrument este războiul. Biotehnologiile au o aparență cu mult mai înșelătoare; ele creează un amestec indivizibil de bunuri și rău greu perceptibil. După cum menționează F. Fukuyama [5], tehnologiile medicinale ne propun uneori o căldășie cu diavolul: viață mai îndelungată marcată neapărat de capacități mintale reduse; eliberarea de depresiuni însoțită de pierderea creativității și vieții spirituale; tratament (vindecare) în care se șterge hotarul dintre ceea ce reușim de la sine și ceea ce obținem în urma acțiunii diferitelor medicamente. Probleme de acest gen apar din motivul că cunoașterea științifică a cauzelor conduce inevitabil la explorarea unor tehnologii de manipulare a cauzelor în anumite scopuri.

Deoarece pericolul care provine de la proiectul de constituire a omului nou prin metode biologice este greu de sesizat, mă voi referi mai detaliat la problema în cauză.

Procesul de cunoaștere a fost și continuă să fie afectat și de fărâmițarea permanentă a științei. Într-o societate unidimensională stânga nu știe ce face dreapta. Însă în goana după profit imediat orice lucru poate fi denaturat sau inversat. Multe proiecte utopice nu ar fi fost luate în seamă și finanțate dacă în locul profilului îngust am fi avut un profil larg de specializare. Răspunsul la multe întrebări ce țin de proiectarea omului fără defecte pot fi obținute nu din experiența asupra oamenilor sau societății, ci din cercetările privind influența defectelor de structură asupra comportării materialelor. Menționăm că în orice material există o mulțime de defecte de structură care influențează în mod radical proprietățile. De exemplu, existența defectelor de structură în orice material reduce de o mie de ori rezistența la rupere. Defectele dispar și rezistența la rupere a materialelor crește considerabil, dacă dimensiunile firilor sunt foarte mici. În baza acestui efect se proiectează materiale compozite care posedă unele proprietăți dorite. Însă la mijloc se află un mare ghinion: legea conservării spectrului proprietăților [6]. Din lege rezultă că îmbunătățind unele proprietăți inevitabil înrăutățim alte calități (proprietăți); favorizând unele lucruri, contribuim la defavorizarea altor lucruri. Pot fi proiectate materiale cu o rezistență performantă, la temperatura de 800 K, dar cu o rezistență redusă la 200 K; materiale cu proprietăți performante la solicitări constante și neperformante la solicitări ciclice ș. a. Datorită faptului că la rezolvarea fiecărei probleme ce ține de inginerie sunt necesare numai unele proprietăți, cunoașterea modalităților de proiectare a materialului cu proprietăți performante în domeniul examinat are mari avantaje și contribuie în mod evident la

sporirea bunăstării oamenilor. Cu toate că defectele de structură înrăutățesc un șir de proprietăți, prezența lor în materiale conduce la apariția unor noi calități extrem de importante, printre care vom menționa posibilitatea de a fi prelucrate. La ce bun pot servi materialele cu rezistență mare la rupere, dacă ele nu pot fi prelucrate, adică folosite. **Dacă s-a constatat rolul benefic al defectelor de structură la materialele de construcție, de ce trebuie să credem că prezența lor la nivel genetic are numai părți negative?** Observăm că fenomenele constatate de către F. Fukuyama sunt în concordanță perfectă cu legea stabilită în urma modelării matematice a comportării materialelor. Rezultă că înainte de a efectua experiențe pe oameni, se poate proceda în mod cu mult mai inteligent; altceva că din studiul comportării materialelor în mod operativ și univoc, va fi demonstrată absurditatea concepției de dominare, atât de îndrăgită de GMAU, lucru care, evident, nu le convine.

Din cele relatate, ne convingem cât de departe se extinde dauna provocată de „fărâmițarea” nejustificată a științei. Dacă GMAU ar fi pus problema „utilității”, de exemplu, a păstrării unui singur soi de plantă sau copac pe globul pământesc, biologii ar fi demonstrat absurditatea problemei. **În baza științelor naturii se poate demonstra că orice calitate irațională, constatată la un nivel inferior de organizare a materiei, rămâne irațională pentru nivelele superioare.** Astfel, lucrurile iraționale pentru plante, vor fi și mai iraționale pentru oameni; dacă concepția nu convine sistemului de plante, atunci ea devine, în mod automat, irațională pentru sistemul națiunilor. Amintim că în U.R.S.S. s-a procedat invers, la început experiențele cu privire la educația omului au fost exercitate

asupra oamenilor, și numai după mulți ani lui Lâsenko i-a venit ideea să educe plantele. Experiența a demonstrat că nici plantele nu se supun voinței prostiei.

Din cele expuse rezultă, că având la dispoziție un arsenal enorm de tehnologii și dispozitive, omul devine mai puternic și, în același timp, mai vulnerabil. Este evident, de exemplu, că dezvoltarea tehnologiilor informaționale a condus la rezolvarea multor probleme la care înainte omul nici nu putea să viseze. În același timp, acest progres a dat naștere la astfel de fenomene cum sunt criminalitatea computațională, terorismul computațional, războaiele computaționale. Tehnologiile industriale pun în pericol mediul ambiant, iar cele biologice pot conduce la deformarea psihicii, descompunerea lumii spirituale și ruperea ei de realitate.

Fenomenele periculoase provenite de la părțile negative ale tehnologiilor pot fi evitate numai în cadrul unei societăți multidimensionale, bazate pe o știință economică construită după regulile acceptate în științele naturii. Orizontul științei economice se va îmbogăți esențial dacă se va baza nu pe o unitate de măsură, ci **pe un sistem de unități de măsură** (format din, cel puțin, două unități de măsură primitive și o serie de derivate). De exemplu, mecanica newtoniană are la bază trei mărimi primitive: distanța, timpul și masa. Pornind de la mărimi primitive, se definesc o serie de alte mărimi, cu sensuri fizice evidente. Teoria se naște din nevoia de a explica corelația între mărimi de diferite dimensiuni. Expresiile care stabilesc relații între „bani” și „bani” nu pot fi considerate în calitate de consecințe ale unor teorii. Termenul de teorie se referă la un ansamblu de mărimi ireductibile, de exemplu: metrul nu poate fi redus la secunde.

forță, energie etc. Din moment ce a fost conștientizat faptul că orice tehnologie nouă are nu numai componentă pozitivă, dar și negativă, efectul social se va exprima prin intermediul unui sistem de indicatori ireductibili. O teorie economică adecvată trebuie să includă pe lângă profit și daunele aduse mediului ambiant, care nici într-un caz nu se vor măsura prin unități de profit (sub nici o formă, dauna nu poate fi măsurată în bani, deoarece viitoarele generații vor dori să respire și ele cu oxigen, dar nu cu produs în urma profitului etc.). Ca urmare, se va obține un sistem de valori care reflectă în mod obiectiv esența lucrurilor.

Partea comică/tragică a sistemelor de guvernare a fost sesizată încă în anul 1689 de către fondatorul științei moderne, supragenul I. Newton, în timp ce reprezenta comunitatea științifică a Angliei în parlamentul de la Londra (nu a luat niciodată cuvântul). Istoricul Macaulay menționează: „În mulțimea membrilor tăcuți se vedea fruntea majestoasă și fața meditativă a lui Isaac Newton; el stătea acolo în măreția sa modestă, prieten neîmblânzit, dar neșovăitor al libertății cetățenești și religioase”. În timpul deputăției, I. Newton (după inscripția de pe statuia principală din Londra: „Cel care a întrecut prin geniu neamul omenesc”) își dădu seama că în vreme ce oameni fără valoare ocupă situații înalte și slujbe bine retribuite, situația oamenilor de știință nu e de invidiat. Starea actuală a lucrurilor diferă puțin de cea din perioada lui Newton. De exemplu, câștigul anual al fotbalistilor de performanță (ei nu prezintă pericol în problema realizării concepției GMAU) este mai mare decât suma premiilor Nobel decernate într-o sută de ani.

Toate cele enumerate reprezintă consecințele de bază ale SU, numit încă

de M. Eminescu „...crudă și nedreaptă...”, care în cele din urmă, datorită științei și imunității oamenilor în problema de a supraviețui, va fi „zdrobită”, nu prin revoluții, ci prin mijloace democratice. Probabil, trecerea treptată de la societatea unidimensională la cea multidimensională, la scară mondială, va fi puternic impulsionată de actuala criză economică. La data de 23.12.2013 se vor împlini 100 de ani de la „privatizarea” instituției de imprimare a \$ SUA, de către bancherii internaționali. Dauna adusă Planetei și tuturor speciilor biologice din partea parteneriatului între

bancheri și industriași este greu de imaginat. Dacă, încă nu este târziu, populația globului trebuie să intervină foarte operativ. Considerăm că afacerea din 1913 poate fi stopată, la început la nivele locale, iar pe urmă la nivel global. Optimismul se bazează pe faptul că naivitatea oamenilor simpli este în descreștere, iar a celor de la GMAU – în creștere asiduă. Indiferent de preferințele GMAU, în cele din urmă, rațiunea va triumfa și Omul se va reconcilia nu numai cu natura, dar și cu sine însuși.

BIBLIOGRAFIE

1. Duca Gh. Contribuții la societatea bazată pe cunoaștere. Ed.: Știința, Chișinău, 2007.
2. Ильинский И. М., Асимметричный человек, Философия и культура, пг. 5, 2008.
3. Седов Е. Одна формула и весь мир. Изд.: Знание, Москва, 1982.
4. Frans B. M. de Waal. Chimpanzee Politics: Power and Sex among Apes, Baltimore, 1989.
5. Fukuyama F. Our Posthuman Future: Consequences of the Biotechnology Revolution: Farrar, Straus and Giroux, N. Y., 2002.
6. Marina V. State Equation under Proportional Nonisothermal Loading. International Applied Mechanics, nr. 2, New York, 1997.